

I

Kerta toisensa perään Eurooppa ja Afrikka valmistautuivat vastaanottamaan yön, pesten pois päivän viimeiset myrskyt. Grenadan myrsky laantui ja Malagan rajuilma laantui sateeksi. Siellä täällä tuulenpuuskat vielä ravistelivat toisiinsa takeruneita oksia.

Lähetettyään postilennon jatkamaan matkaansa Toulouse, Barcelona ja Alicante keräilivät välineitään, siirsivät lentokoneita suojaan ja sulkivat hallien ovet. Malagaan postilento tuli päiväsaikaan, joten sen ei tarvinnut valmistautua valojen syyttämiseen. Toisaalta lentäjä ei suunnitellut sinne laskeutuvansaakaan. Hän jatkoi suoraan Tangeriin matalalla lentäen. Tänään kuten ennenkin salmi olisi vielä ylitettävä kahdenkymmenen metrin korkeudessa kompassisuunnan mukaan lentäen, näkemättä Afrikan rannikkoa. Kova länsituuli vaahdotti merenpintaa. Aallot iskeytyivät rantaan valkoisina. Kaikki laivat olivat ankkurissa keulat tuuleen päin, ja jokainen niitti nitisi aivan kuin avomerellä. Gibraltarin kallioiden tuulensuojainen itäreuna kehitti tyynen matalapaineen, jonne satoi kuin saavista kaataen. Länsipuolella pilvet olivat nousseet kerrosta korkeammalle. Meren toisella puolella Tangerissa satoi niin rankasti, että se huuhtoi puhtaaksi koko kaupungin. Edessäpäin Larachen suunnassa taivas oli kirkas.

Casablanca hengitti pilvettömän taivaan alla. Satamaan kiinnitetyt purjeveneet näyttivät telttaleiriltä taistelun jälkeen. Merellä, jossa myrsky oli myllertänyt, ei näkynyt enää muuta kuin pitkiä, säännöllisiä viuhkamaisia uurteita. Maasto näytti syvän vihreältä, kuin vesi auringonlaskun aikaan. Siellä täällä sateesta märät korttelit vielä kiittelivät. Lentokentän sähkögeneraattorisuojassa miehet odottelivat toimettomina. Agadirin miehet olivat vielä illallispöydässä, sillä koneen tuloon oli neljä tuntia aikaa. Port-Étiennen, Saint-Louisin ja Dakarin miehet saattoivat vielä nukkua.

Kello kahdeksalta illalla Malagan radioasema viestitti:

Postikone ohitti laskeutumatta.

Casablanca kokeili valojaan. Punaiset valorivit leikkasivat yöstä palan, mustan suorakulmion. Sieltä täältä puuttui lampu, aivan kuin hammas. Sitten toinen kytkin sytytti valonheittimet. Ne heittivät kentän keskelle valkoisen valoläikän kuin maitolammikon. Nyt estradilta puuttuivat vain esiintyjät.

Valonheittimen keila siirrettiin uuteen paikkaan. Etsiskelevä keila tarttui vielä märkään puuhun, jonka sateesta märät oksat kiittelivät kuin kristalli. Sitten keilaan joutui valkoinen parakki, joka sai suhteettoman suuret mitat, ja sen varjot kiertivät kunnes katosivat näkyvistä. Lopulta halo kääntyi kohti maata valaisten lentokoneelle tarkoitettun kohdan.

”Hyvä, sanoo päällikkö”, katkaistaan virta.

Hän kävelee toimistoonsa, järjestelee papereita ja katselee

puhelinta levollisin mielin. Rabat soittaisi pian, kaikki oli valmista. Mekaanikot istuivat polttoainetynnyreillä ja laatikoilla.

Agadir ei tajunnut tilanteesta mitään. Sen laskelmien mukaan postikone oli jo lähtenyt Casablancasta. Konetta käskettiin tähystää, varmuuden vuoksi. Venus tulkittiin kymmenen kertaa postikoneen lentoaloksi, samoin Pohjantähti, joka oli juuri ilmestynyt pohjoiselle taivaalle. Odotettiin, milloin valonheittimet olisi sytytettävä. Tarkkailtiin tähtiä siltä varalta, että taivaalta löytyisi ylimääräinen, joka ei kuulu tähtikuvioihin.

Kentän päällikkö oli hämillään. Lähettäisikö hän koneen eteenpäin? Hän oli huolissaan etelän sumusta, jota saattoi jatkua aina Nounin Wadiin tai jopa Jubyyn saakka. Ja Juby pysyi vaiti radiokutsuista huolimatta. Ranska–Amerikka-lentoa ei voisi lähettää pumpulimaiseen sumuun. Ja se kirottu Saharan tukikohta pysyi mykkänä.

Mutta Jubyssä me, maailmasta eristettyinä, lähetimme häntäkutsuja kuin laiva:

Antakaa tietoja postilennosta, antakaa tietoja...

Emme enää vastanneet Cisneros'lle, joka kiusasi meitä samoilla kysymyksillä. Niinpä lähettelimme tuhannen kilometrin päässä toisistamme yöhön samoja turhia valituksia.

Kello 20.50 kaikki rentoutuivat. Casablanca ja Agadir olivat puhelin yhteydessä toisiinsa, ja vihdoin meihin otettiin ra-

diolla yhteyttä. Casablanca puhui, ja sen sanat kantautuivat aina Dakariin asti:

Postikone lähtee klo 22 Agadiriin.

*Agadirista Jubylle: Postikone tulee Agadiriin klo 0.30. Voim-
meko lähettää sen edelleen teille?*

Juby Agadirille: Sumua. Odottakaa päivänvaloa.

*Juby Cisneros'lle, Port-Étiennelle, Dakarille: Posti yöpyy Aga-
dirissa.*

Lentäjä allekirjoitti Casablancassa lennonselvityspaperit ja räpytteli silmiään lampun kirkkaassa valossa. Vähän aikaa sitten hänellä ei ollut paljoakaan katseltavaa. Ajoittain Bernis saattoi pitää itseään onnellisena, jos hän pystyi suunnistamaan rantatyrskyjen valkean vaahtoseinämän mukaan. Tässä toimistossa hänen katseltavanaan oli laatikoita, valkoista paperia ja raskaita huonekaluja. Se oli kompakti maailma, jossa oli paljon tavaraa. Oven raosta pilkisti yön tyhjentämä toinen maailma.

Hänen kasvonsa punoittivat niitä kymmenen tuntia hieroneen tuulen takia. Vesipisaroita valui hänen poskiaan pitkin. Hän tuli yöstä kuin viemäriaukosta esiin kömpivä työmiehen raskaine saappaineen ja nahkapuseroineen, hiukset liimautu-

neina otsaan, jatkaen itsepäisesti silmien räpyttelemistä. Hän pysähtyi kirjoitustyössään:

”Niin, aiotteko lähettää minut jatkamaan matkaa?”

Kentän päällikkö selaili papereitaan murahtaen.

”Te toimitte niin kuin käsketään.”

Hän tiesi aivan hyvin, ettei hän vaatisi lähtöä ja lentäjä tiesi samoin, että hän itse pyytäisi päästä lähtemään. Mutta kumpikin halusi osoittaa päättävänsä yksin.

”Sulkekaa minut kaappiin silmät sidottuna ja kaasuvipu edessäni ja käskekää viedä se kaappi Agadiriin. Sellaisen käs-kyn te haluaisitte antaa.”

Hänellä oli niin paljon muuta pohdittavaa, ettei hän hetkeäkään ajatellut itseään kohtaavaa mahdollista onnettomuutta: sellaisia ajatuksia tulee vain tyhjämielisten päähän. Ajatus kaapista viehätti häntä. Maailmassa on mahdottomia tehtäviä, mutta hän onnistuisi sittenkin.

Kentän päällikkö raottaa ovea ja heittää savukkeentumpinsa ulos.

”Katsokaapa, siellä näkyy jopa...”

”Mitä?”

”Tähtiä.”

Lentäjä ärsyyntyy:

”Viis minä teidän tähdistänne. Ei niitä näy kuin kolme. Ette te minua Marsiin lähetä, vaan Agadiriin.”

”Kuu nousee tunnin kuluttua.”

”Kuu... ja kuu...”

Kuun mainitseminen ärsytti häntä vielä enemmän. Oli-

ko hän muka odottanut kuun nousemista yölentoaan varten? Näyttikö hän joltakin lento-oppilaalta?

”No joo, sovittu! Jääkää tänne!”

Lentäjä rauhoittui, otti esiin voileivät, jotka oli tehty edellisenä iltana ja pureskeli niitä rauhallisen näköisenä. Hän lähetti kahdenkymmenen minuutin kuluttua. Kentän päällikköä hymyilytti. Hän taputteli puhelintaan tietäen, että hetken kuluttua hän ilmoittaisi postikoneen lähdestä.

Nyt kun kaikki oli valmiina, tuntui kuin olisi oltu tyhjiössä. Sillä tavoin aika joskus pysähtyy. Lentäjä istui tuolillaan liikkumattomana ja eteenpäin kumartuneena, moottoriöljyn rasvasta mustat kädet polvien välissä. Hänen katseensa kohdistui johonkin seinän ja itsensä välille. Kentän päällikkö istui hie-man sivussa, suu puoliavoimena, kuin näyttäen odottavan jotakin salaista merkkiä. Konekirjoittaja haukotteli nojaten leukaansa kämmeneensä ja tunsu väsymyksen valtaavan. Sekunnit kuluivat hitaasti kuin tiimalasissa juokseva hiekka. Sitten kuuluu kaukaa huuto, joka laukaisi koneiston toimintaan. Kentän päällikkö nosti sormensa. Lentäjä hymyili, ojentautui ja täytti keuhkonsa uudelleen ilmalla:

”No niin, näkemiin.”

Näin käy joskus kun filminauha katkeaa elokuvateatterin projektorissa. Liikkumattomuus iskee, jokainen sekunti on pidempi kuin edellinen ja sitten elämä yhtäkkiä alkaa jälleen uudelleen.

Aluksi hänestä ei tuntunut lainkaan lentoonlähdöltä, vaan joutumiselta kosteaan ja kylmään onkaloon, jota hänen ko-